

Hope College

Hope College Digital Commons

Van Raalte Papers: 1860-1869

Van Raalte Papers

10-11-1866

A Letter to the Editor of De Hope from a Rev. Mr. W. Raman of the Netherlands Published This Date

W. Raman

Simone Kennedy

Follow this and additional works at: https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1860s

The original documents are held in The Joint Archives of Holland. This digitized material is intended for personal research/study only. The original documents may not be reproduced for commercial use in any form or by any means, electronic or mechanical, without permission in writing from [The Joint Archives of Holland](#).

Recommended Citation

Raman, W. and Kennedy, Simone, "A Letter to the Editor of De Hope from a Rev. Mr. W. Raman of the Netherlands Published This Date" (1866). *Van Raalte Papers: 1860-1869*. 390.
https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1860s/390

This Book is brought to you for free and open access by the Van Raalte Papers at Hope College Digital Commons. It has been accepted for inclusion in Van Raalte Papers: 1860-1869 by an authorized administrator of Hope College Digital Commons. For more information, please contact digitalcommons@hope.edu.

October 11, 1866

Holland, Michigan

A letter to the editor of *De Hope* from a Rev. Mr. W. Raman of the Netherlands published this date. Mr. Raman reported on a visit with Dr. Albertus C. Van Raalte on September 7th. This person apparently had known VR well because he refers to their common suffering thirty years ago. "He [Raman] witnessed how his Honorable [VR] rejected the human ordinance to sing evangelical hymns in church, how he was forced out of his office as Reformed Minister for Jesus' honor and praise and for His sake."

As to VR's speaking at a prayer meeting, Raman wrote: "Never will we forget the words of Acts 11.5. How forceful and striking, how concise and powerful, how simple and moving were his words on this text! For the congregation and each person present his words were humbling, crushing and comforting at the same time."

Raman reported that the Van Raaltes left for America from Rotterdam on September 14.

Raman is a pastor and was at that meeting as well as a F. Rederus. Note: a Francis Rederus is listed in the *Historical Directory of the Reformed Church in America*, 1992, on page 189. Francis Rederus came to America in 1872 as well as his son, Sipko Francis Rederus.

In Dutch. Translated by Simone Kennedy, 1997.

Original in the archives of Hope College, the Joint Archives of Holland, at Hope College.

1866, October 11

Translation by Simone Kennedy, 12/16/97

***De Hope*, 11 October 1866: "Dr. van Raalte" by W. Raman**

De Hope: 11 oktober 1866: "Dr. van Raalte" door W. Raman

Unforgettable was the day and the evening of September the 7th, 1866, when we had the pleasure to see and hear Dr. van Raalte in our midst. Thirty years ago, a time that went by so quickly, this place was a place of prayer, thanksgiving, struggle and praise for him and his brother-in-law and brother in the vineyard the Rev. A. Brummelkamp. Here I¹ witnessed God's faithfulness and truth, upheld by the Rev. B. He witnessed how his Honorable rejected the human ordinance to sing evangelical hymns in church, how he was forced out of his office as Reformed Minister for Jesus' honor and praise and for His sake. Here we shared in suffering and joy. Here we tasted the delightful things, while the bitter herbs, prepared by our enemies, were transformed by power from heaven in exceptionally sweet things. Here we suffered defamation and God blessed us. No wonder that Dr. van Raalte observed everything *here* with alternating sensations. How sweet and powerful does that relate us to God again!

For many friends and acquaintances it was a surprising joy to see him and listen to him preach. His sonorous voice still thunders in the Reformed Church and in the small gathering places of simple people. At that time the government

---

¹ The authors uses the third person while speaking of himself in Dutch.

guarded a small number of only 19, although they did not exclude Him who said to His Disciples: "Peace be with you!"

Perceptibly and visibly He led His faithful. Those days will continue to be unforgettable, especially since many witnessed the Doctor preach in our own Church. Our prayer meetings on Wednesdays are well attended, but much larger was the crowd on this occasion. Never will we forget the words of Acts 11:5. How forceful and striking, how concise and powerful, how simple and moving were his words on this text! For the congregation and each person present his words were humbling, crushing and comforting at the same time. Also for us, the Ministers present, his words were instructive, humiliating, comforting and delightful at once. Enthusiastically and prayerfully we were able to sing Psalm 134: 4 to him.

It is touching to think of his departure for North America, but our faith rejoices in the temporary separation, be it shorter or longer. Even though the time of prayerful farewell has come for him and his beloved ones, we will one day live, without being separated by an ocean: "blessed are those who die in the Lord!"

Jehovah will preserve thee when

The waves of trouble roll;

He will preserve thy soul.

When going out or coming in,

The Lord will thee deliver
From henceforth and forever.²

Hattem, September 8th, 1866.

W. Raman

The Ministers who were present were: Drs. F. Rederus, W. Raman, Drs. Osti and the retired Minister Scheurkogel, both from the Reformed Church.

Friday morning, the 14th of September at 10 a.m., Dr. Van Raalte departed with his wife from Rotterdam for America. We have rejoiced in his visit to the old country, and his stay and preaching were a blessing for many. The Lord be with him and bring him safely back to his own people!

---

² From the Psalter Hymnal of the Christian Reformed Churches, 1959, No. 259. Psalm 121: "Unto the Hills I Lift Mine Eyes."

oot voor den Opper-
veaarbaar is te geven.
en derwaarts het Evan-
Het kolonisatieplan
beginnen zonder zende-
plan is gereed; en de
Onze haven staat in ver-
aan door het kanaal
en met de St. Lawrence
bidden u en allen, die
a en wie het behoud
harte gaat, sterkt ons
d door uwe deelneming.
goed doen. Zegt niet:
ig! De zaak is het
rechts dat Jezus, Wien
mel en op aarde gege-
het goud en het vee op
is, ons aanieme, en dat
al geve een personeel,
t werk, brandende van
s en zondaren.

lijkelijk liefhebbende
A. C. VAN RAALTE.
sept. 1866.

CAMPEN.
Zondagavond was de ge-
getuige en deelgenoot
ijke plechtigheid. Dr.
in haar midden op, om
e woorden des levens te
alscheid van haar, en in
e nemen van de Kerk in
ekst, voor deze gelegen-
v. gekozen, was Opeub.
rede en prediking was
ijke woorden van men-
heid of kunst, maar in
H. Geest leeft, gevloed

aan hare dienaren in het bijzonder, twee
deelen van den geest, dien Hij aan Zij-
nen dienstknecht van Raalte in zulk een
ruime mate heeft geschonken.

GODE ALLEEN ZIJ DE EER.

October 1866
Dr. VAN RAALTE.

Onvergetelijk blijft ons de dag en
avond van 7 Sept. 1866, daar wij het ge-
noegen smaakten Dr. van Raalte in ons
midden te zien en te hooren. Dertig
jaren zijn vervlogen, toen deze plaats
ZijnEerw. een bid- en dank-, een strijd-
en gloriëplaats, met zijn behuwl- en
medebroeder in den wijngaard des Hee-
ren Ds. A. Brummelkamp, was. Hier
was hij getuige van 's Heeren trouw en
waarheid door Ds. B. gestaafd. Getuige
hoe ZW. de Kerkmenschelijke inzet-
tingen der evang. gezangen tot Kerkge-
bruik verwierp. Getuige van de ver-
dringing en ontzetting als Herv. Pred.
om Jezus eer, leer en zaak. Hier deel-
den ze te zamen in leed en vreugde.
Hier smaakten ze genot, terwijl hun
bittere kruiden, door vijanden bereid,
van den hemel in ongemeten veel zoets
veranderd werden. Hier verdroegen zij
smaad en de Heere zegende hen. Geen
wonder, dat Dr. van Raalte, zobveel
hem nu doenlijk was, het een en ander
alhier met vele afwisselende gewaarwor-
dingen gadesloeg. O, hoe zoet en krach-
tig verlevendigt dat de betrekking op
God!

Voor vele zijner vrienden, en beken-
den was het een verrassende blijdschap
ZEW. te zien en te hooren prediken,
wiens stem nog dreunt en klinkt, en in
de Herv. Kerk en in de eenvoudige ver-
gaderplaatsen der mingegeoden. Toen

volgens de bepaling der Al-
node, Godgeleerd onderwij-
5. In overeenstemming r-
langen is er ook een klasse
meisjes, die hooger onder-
gen, gelijk wij eenige wek-
de Hope ontwikkeld hebben
6. Eindelijk, het klass-
dings-fonds staat ook op
voet. Verleden jaar was e-
kort. Nu is er een weinig
om het nieuwe jaar mee in-
Dit alles doet ons gemo-
gaan. Doch vergeten wij
er dringende behoefte is a-
van alle belangstellender
van boven,—die maakt al-
men weet, dat die alleen
verkregen wordt. Bidden
om wijsheid voor leeraars
gen en om al wat verder r-
venal om godzaligheid! J-
dien zegen, waardoor alle
gen wel slagen kunnen!
ons verleden jaar mogen
hetgeen de Heere deed.
des Geestes overig. En
fermt zich op 't gebed.

Voorts, dat allen, die b-
gere kweeking stellen, ha-
steunen. Wij zeiden b-
klassikal opvoedings-fon-
den voet staat. Doch m-
onder de aandacht, dat z-
blijven, dit alleen geschi-
de voortdurende hulp der
zijn een aantal studenten
Klassis worden onderste-
zestien nieuwe, die wij n-

uit een hart dat lief heeft." Kortachtig, krachtig en vurig sprak ZEW. over de zaligheid van hen die in Jezus sterven en heel de rede vloede over van ernstige waarschuwingen en lieffelijke opwekkingen dan bekeerden en onbekeerden, tintelend van liefde tot Christus en het heil van onsterfelijke zielen; die hij, naar den mensch gesproken, voor 't laatst, op deze wereld, toesprak. Aan het einde nam ZEW. een hartelijk afscheid van den leeraar der gemeente, den kerkorand, de leeraren der Theologische school, de gemeente en alle aanwezigen. / Toen het nagebed was uitgesproken, nam de Docent van Velzen het woord en sprak, in welsprekende taal en op indrukwekkende wijze, dencheidenden dienstknecht des Heeren toe. ZEW. wees er o. a. op hoe levendig het hem nog voor den geest stond dat Dr. van Raalte, toen nog Cand., nadat hij door een oppermachtig kerkbestuur was afgewezen, in gezelschap van hem en zijn collega Brummelkamp, ter neer zat, niet wetende wat nu te doen. Maar wat wij niet wisten, zeide ZEW. dat wist God: Hij heeft u, in een vreemd land tot een zegen gesteld voor duizenden, en ons in de gewichtvolle betrekking geplaatst, die wij heden bekleeden. Met den wensch dat de Heere hem en zijne gade een voor- en achtertocht mocht zijn, alsmede dat hij aan de gemeenten in Amerika zou doen weten dat het onze wensch is dat zij met elkander door liefde en eensgezindheid mogen vereenigd zijn, besloot hij en verzocht de gemeente te zingen Ps. 40: 2.

Hierop nam Dr. Gispert het woord als leeraar der gemeente en sprak in haar naam, en zoo hij geloofde ook wel in naam van al de gemeenten te mogen doen, zijne dankbaarheid uit, voor het

waakte de Regering voor een beperkt getal van 10, ofschoon zij Hem niet buiten hielden, Dit tot Zijne discipelen zeide: "Vrede zij ulieden!"

"Ken-ja merkbaar, leidde en verheugde Hij Zijne getrouwen. Onvergetelijk blijven die dagen, te meer int velen den doctor in onze Kerk zagen optreden. Worden onze bidstonden des Woensdags, talrijk bezocht, veel talrijker was de menigte bij deze gelegenheid. Nimmer ontgaan ons de woorden Hand. 11: 5. O, hoe dringend en treffend, hoe kernachtig en krachtig, hoe eenvoudig en roerend praktisch was zijne taal daarover! Voor de gemeente en ieder hoorder waren zijne woorden diep verootmoedigend, beschamend en troostvol; ook voor ons tegenwoordig zijnde predikanten was het leerend, beschamend en troostend, verblijdend! Hartelijk, ja biddend konden wij ZEW. toezingen Ps. 134: 3.

Aandoenlijk zijn de gedachten aan ZEW.'s vertrek naar N.-Amerika — doch het geloof verblijdt zich in de meer of min kortere dagen van scheiding. In het oogenblik van ons biddend vaarwel! voor hem en de zijnen aangebroken; — wij zullen eenmaal, door geen oceaanscheiden, leven; "want zalig zijn de dooden die in den Heere sterven!"

De Heer zal hem steeds gadeslann,
Opdat hij in gevaar
Zijn ziel voor rump bewaar,
De Heer, 't zij hij in of uit moog gaan,
Of waar hij heen moog' spoeden,
Zal eeuwig hem behoeden!

HARTEM, 8 Sept. 1866. W. RAMAN.

De tegenwoordig zijnde Predikanten waren: DD. F. Reiderus, W. Raman, DD. Osti en de rustende predikant Scheurkogel, beide van de Herv. Kerk.

Vrijdag, morgen, den 14den September om 10 uur is Dr. van Raalte weer met zijne ochtgenoot van

gesteld voor duizend
gewichtvolle betrek-
kingen heden bekleeden.
lat de Heere hem en
voor- en achtertocht
de dat hij aan de ge-
ka zou doen weten dat
s dat zij met elkander
insgezindheid mogen
sloot hij en verzocht
ogen Ps. 40: 2.

Gispen het woord als
te en sprak in haar
geloofde ook wel in
gemeenten te mogen
waarheid uit, voor het
od had geschonken,
te eenigen tijd in ons
tebben. Het jongere
veel van Z.E.w. ge-
m zelf mogen zien en
k zijner jeugd had God
ij nu met zijne oogen
en Z.E.w. vertrouwd
welk gedurende zijn
and was verricht, ook
olgen zal in de eeuwig-
erd de gemeente ver-
nden leeraar en zijne
te zingen Ps. 121: 3, 4,
Raalte, met het uitspre-
tolischen zegen, de ver-

dat de wenschen, bij
uitgesproken, vervuld
elle Hij onzen broeder
de reize en brenge Hij
le hunnen terug. En
Kerk in Nederland, en
in het bijzonder, twee
ceest, dien Hij aan Zij-
van Raalte in zulk een
geschonken.

ALLEEN ZIJ DE EER.
VAN RAALTE.

voor hem en de zijnen aangehooren,
wij zullen eenmaal, door geen en oceaen
gescheiden, leven; "want zalig zijn de
dooden die in den Heere sterven!"

De Heer zal hem steeds gadeslaan,
Opdat hij in gevaar
Zijn ziel voor ramp bewaar,
De Heer, 't zij hij in of uit moog gaan,
Of waar hij heen moog' spoeden,
Zal eeuwig hem behoeden!

HARLEM, 8 Sept. 1866. W. RAMAN.

De tegenwoordig zijnde Predikanten
waren: DD. F. Reiderus, W. Raman,
DD. Osti en de rustende predikant
Scheurkogel, beide van de Herv. Kerk.

Vrijdag, morgen den 14den Sep-
tember om 10 uur is Dr. van
Raalte weer met zijne echtgenoot van
Rotterdam vertrokken om naar Amerika
terug te keeren. Wij hebben ons ver-
heugd over het bezoek dat Z.E.w. aan
het oude Vaderland gebracht heeft, zijn
verblijf en prediking alhier was voor ve-
len gezegend. De Heere geleide hem
voorspoedig en veilig tot de zijnen!

ONZE COLLEGE.

Het nieuwe Academiejaar is begon-
nen, zooals het nooit te voren begon:

1. Onze College is nu geincorporeerd.
Wij zijn volgens de wet van den Staat
als een College erkend, zoodat in dezen
het gewenschte doel bereikt is.
2. Er is nu een voldoende aantal Pro-
fessoren en Onderwijzers, zoodat alle
vakken geregeld kunnen worden onder-
wezen.
3. Het aantal nieuwe studenten is
groeter dan het ooit te voren was. Zes-
tien zijn er tot heden toe ingeschreven.
4. Wij hebben dit jaar ook voor de
eerste maal een theologische klas, die
volgens de bepaling der Algemeene Sy-
node, Godgeleerd onderwijs ontvangt.
5. In overeenstemming met veler ver-
langen is er ook een klasse gevormd van
meisjes, die hooger onderwijs ontvan-

dikanten en afgevaardigden
ten, benevens de leden van h
van beheer, bestond uit bijz
nen. En wel mogten wij
gen in de bijzondere bewa
daar, bij het woeden der che
land, niemand der leeraren
van het Comitee van behe
vreesselijke ziekte bezweke
geen hunner verhinderd wer
komst bij te wonen.

Duister is de gezigteinder
omgeeft, was de aanmerki
predikant Anet te Brussel, b
vang der eerste bijeenkomst.
pesche wereld, zeide hij, is
een kranke, die gereed staa
te geven. Dit is eene ontze
komst voor haar, doch de
Christus heeft daarbij eene
taak te vervullen. Zij mo
Evangelie verkondigen en h
Heeren uitbreiden. Daarte
haar alle deuren geopend.
geschiedt dit dan niet, niet
moest geschieden? Het o
kerk niet aan menschen, di
en bereid zijn het werk. God
nemen, noch aan het geld o
geliendienaars te onderhou
maar haar ontbreekt zelve
bij de groote behoeften des
de dienaren van Christus
lust en opgewektheid om d
verrigten, maar niet geno
innige, volhardende toewij
hunne krachten en vermog
zaak des Heeren. En ofsel
rijk genoeg is, en men nie
kan dat zij milddadig is, zo
ter hare milddadigheid o
zijn. Dit is ook het geval
dingskerk. Zij geeft wel t
ning van de godsdienst, m
noeg. Zij vergeet dat de

de Klassis Holland school, Ds. C. van der J. Oggeel, werden als leden in de vergade-
heid in zijn huizezin
eers verhindert, met
te zijn en de Klassis
vervullen. In deze
standigheid (hoewel
werden door het he-
zelf nu geheel her-
an der Meulen opge-
gefte aan een woord
de talrijke vergade-
naar aanleiding van
Wat de gemeente-
aangaat, viel weinig
belang in betrek-
eente Oostburg wier
n der Schuur, de ou-
ron, zijne begeerte te
in zijn arbeid ontla-
rklarbaar te worden.
ZEW. die gemeente
ede en rust over het
nie tijperk van zijne
erikt hebben. Gewet-
de stichter Gedeuf-
ale vereeniging, als
ste predikanten van
ap in deze streken, en
door, onder veel lig-
in dezelfde gemeente
id. Nu echter ver-
te hebben van de ge-
en arbeid, opdat in de
oote gemeente dor-
chten mogt voorzien
gigtige belangen van
ij in aanmerking ko-
sis besluten, door een
lijk kennis te nemen
n het belang der ge-
verklaard te zijn.
erf gedaan, om een
organiseren te Ent-
eenige Hollandsche
daartoe hante he-
even. De plaats heeft
gana de Mississippi-
re streek zijnde, is er
voor de gemeente.
artoe aangezoekt zijn
niet kunnen oorlee-
ig was, hier een ge-
van wege het klein-
ter meer Hollanders
er het op nieuw ver-
een Commissie be-
stand te onderzoeken,
hdig is, daar een ge-
de Klassis in twee-
ernd door een verzoek
de Prairie voor de aan-
tering gebngt. Het
de moeijelijke en kost-
de Klassis, die hiertoe
waarvan degenen, die
er bekend zijn, geen
Van vijftig mijlen
ons, en van honderd
an en ten Zuiden, en
Zuidwesten moet men
le nederzettingen naar
ene, middenpunt, Mil-
De verdeeling, die
zou de gemeenten in
geven, om een nieuwe
De Klassis is reeds
worden in leeraren te
zulk een stap te kun-
ewijl echter zoodanig
n, zelfs niet genomen
der het verzoek van
die tot zulk een Klas-
dooren, is deze zaak in
en aan de gemeenten
vergadering.
ot de zendelingsgelden
olland en Wisconsin,
000, die nu zonder in-

voor de binnenaansien-
de Aggenarigheid van de Klassis
Holland in het belang der school gaven
verslag van den toestand der kas tot on-
dersteuning van studenten, waaruit
bleek, dat er niet alleen geen schuld was
gemaakt, maar nog eenig geld over was,
hetwelk door de vergadering met blijd-
schap werd vernomen.
Nadat alles in vrede en liefde was
afgelopen, werd de vergadering ver-
dangd tot den vierden Woensdag van
April, 1867.
JOH. VAN DEN MEULEN, Scriba.
DR. VAN RAALTE'S VERTEK.
Wij ontleenen aan de *Bazuis* en de
Weekten het volgende, omtrent Dr. van
Raalte's vertrek uit Nederland.
DR. A. C. VAN RAALTE aan al zijne
vrienden bij zijn terugkeer naar
Noord Amerika.
Dierbare Broeders! Veelgeliefde Gemeenten!
Veel heele en halve beloften zijn ont-
vervuld. Het smaakt mij veler ont-
moeting te moeten missen. Ik bid U:
haal de pen door mijne schuld en laat
mij als een vrij man gaan. God heeft
mij en mijne gade verkwikt en versterkt;
vooral ook door uwe liefde. Hebt daar
dank voor. God vergeelde u. Biddt nu
voor onze veilige overtocht. Verlaten
doe ik u niet. Ik zoek maniere verbin-
ding tot wederzijdsche welvaart. Onze
schakel van nauwere verbinding zij
veerenigd Zendingswerk. Wij sterven,
zoo wij 's Heeren werk niet werken.
Kennen wij des zondaars ellenden en
de wonderlijke liefde Gods, en Jezus,
Gods liefdegave, laat ons dan medelij-
den oefenen en den Heiden zoeken. Wij
bidden u, wekt ons door uwe steunende
hand. Afrika's behoefte en onze bijzou-
dere omstandigheden doen ons er ons
naar uitstreken, om *duur* bij wijze van
kolonisatie te arbeiden.
Het Pelgrims Zendinggenootschap in
Duitschland heeft op het oog een lijn
van Zendingsposten naar Jeruzalem tot
in Abyssinie, genaamd Apostelstraat, en
op deze een Profiteerstraat van Zending-
sposten door de Hooglanden van Afrika
te vestigen.
Een Christen in Engeland is voorne-
mens een stoomboot voor den Opper-
Nijl, zoover ze bevaarbaar is te geven.
Ons harte dorst om derwaarts het Evan-
gelie te brengen. Het kolonistieplan
kunnen wij niet beginnen zonder zende-
lingschap. Het plan is gereed; en de
kiel is gelegd. Onze haven staat in ver-
band met den oceaan door het kanaal
t, welk onze meeren met de St. Lawrence
verbindt. We bidden u en allen, die
Jezus liefhebben en wie het behoud
van zondaren ter harte gaat, sterkt ons
hart en onze hand door uwe deelneming.
Het zal u zelve goed doen. Zegt niet
wat onderneming! De zaak is liet
waard.
Bidden wij slechts dat Jezus, Wien
alle macht in Hemel en op aarde ge-
geven is, Wiens het goud en het veer op
duizend bergen is, ons aanneme, en dat
Hij ons bovenal geve en personee,
bruidende voor 't werk, brandende van
liefde voor Jezus en zondaren.
Wie 't hartelijk liefhebbende
A. C. VAN RAALTE.
KAMPEN, 10 Sept. 1866.
KAMPEN.
Laatsleden Zondagavond was de ge-
meente alhier getuige en deelgenoot
eener aandoenlijke plechtigheid. Dr.
van Raalte trad in haar midden op, om
voor 't laatst de woorden des levens te
verkondigen en afscheid van haar, en in
haar afscheid te nemen van de Kerk in
dit land. De tekst, voor deze gelegen-
heid door ZEW. gekozen, was Openb.
14: 13. Zijne rede en prediking was
niet in bewegelijke woorden, van men-
schelijke wijsheid of kunst, maar in
woorden die de H. Geest leeft, geveeld

gescand a. n. o., de gemeente van ons
wezigen. Toen het nabehel was uitge-
sproken, nam de Docent van Velzen het
woord en sprak, in welsprekende taal
en op indrukwekkende wijze, den schei-
denden dienstknecht des Heeren toe.
ZEW. wees er o. a. op hoe levendig het
hem nog voor den geest stond dat Dr.
van Raalte, toen nog C. J., nadat hij
door een oppermachtig kerkbestuur was
afgewezen, in gezelschap van hem en
zijn collega Brummelkamp, ter neer zat,
niet wetende, wat nu te doen. Maar
wat wij niet wisten, zeide ZEW., dat
wist God: Hij heeft u, in een vreemd
land tot een zegen gesteld voor duizen-
den, en ons in de gewichtvolle betrek-
king geplaatst, die wij heden beleeden.
Met den wensch dat de Heere hem en
zijn gade een voor- en achtertocht
mocht zijn, alsmede dat hij aan de ge-
meenten in Amerika zou doen weten dat
het onze wensch is dat zij met elkander
door liefde en eensgezindheid mogen
veerenigd zijn, besloot hij en verzoelt
de gemeente te zingen Ps. 40: 2.
Hierop nam Ds. Gispin het woord als
leeraar der gemeente en sprak in haar
naam, en zoo hij geloofde ook wel in
naam van al de gemeenten te mogen
doen, zijne dankbaarheid uit, voor het
voorrecht dat God had geschonken,
door Dr. van Raalte eenigen tijd in ons
midden gehad te hebben. Het jongere
geslacht had wel veel van ZEW. ge-
hoord, maar nu hem zelf mogen zien en
hooren. Het werk zijner jeugd had God
gezegend, gelijk hij nu met zijne oogen
had aanschouwd, en ZEW. vertrouwde
dat het werk, hetwelk gedurende zijn
verblijf in Nederland was verricht, ook
een werk is dat volgen zal in de eeuwig-
heid. Hierna werd de gemeente ver-
zoekt den scheidenden leeraar en zijne
gade biddend toe te zingen Ps. 121: 3, 4,
waarna Dr. van Raalte, met het uitspre-
ken van den apostolischen zegen, de ver-
gadering besloot.
Geve de Heere dat de wenschen, bij
deze gelegenheid uitgesproken, vervuld
worden. Vergezelle Hij onzen broeder
en zijne gade op de reize en bringe Hij
hen eerlang bij de hunnen terug. En
geve Hij aan de Kerk in Nederland, en
aan hare dienaren in het bijzonder, twee
deelen van den geest, dien Hij aan Zij-
nen dienstknecht van Raalte in zulk een
ruime mate heeft geschonken.
GODE ALLEEN IS DE EER.
DR. VAN RAALTE.
Onvergetelijk blijft ons de dag en
avond van 7 Sept. 1866, daar wij het ge-
noogen smaakten Dr. van Raalte in ons
midden te zien en te hooren. Dertig
jaren zijn vervlogen, toen deze plaats
Zijn Ew. een bid- en dank, een strij-
den en glorieplaats, met zijn behuwd-
en medebroeder in den wijngaard 'des Hee-
ren Ds. A. Brummelkamp, was. Hier
was hij getuige van 's Heeren trouw en
waarheid door Ds. B. gestaafd. Getuige
hoe ZEW. de Kerkmenschetijke inzet-
tingen der evang. gezangen tot Kerkge-
bruik verwierp. Getuige van de ver-
dinging en ontzetting als Hert. Pred.
van Jezus eer, leer en zaak. Hier deel-
den ze te zamen in leed en vreugde.
Hier smaakten ze genot, terwijl hun
bittere kruiden, door vijanden hereid,
van den hemel in ongemeen veel zoets
verandert werden. Hier verdroegen zij
smaak en de Heere zegende hen. Geveel
wonder, dat Dr. van Raalte, zóveel
hem nu doenlijk was, het een en ander
alhier met vele afwisselende gewaarvor-
dingen gadevloog. O, hoe zoet en kriech-
tig verlovendigt dat de, betrekking op
God!
Voor vele zijner vrienden en beken-
den was het een verrassend blijdschap
ZEW. te zien en te hooren prediken,
zichs stem nog dreunt en klinkt, en in
de Herv. Kerk en in de eenvoudige ver-
gaderingsplaats der binnengedeen. Toen

leerend praktisch was zijne taal daar-
over! Voor de gemeente en ieder hoor-
der waren zijne woorden diep veroot-
moedigend, beschamend en troostvol;
ook voor ons tegenwoordig zijnde predi-
kanten was het leerend, beschamend en
troostend, verblijdend. Hartelijk, ja
biddend konden wij ZEW. toezingen
Ps. 134: 3.
Aandoenlijk zijn de gedachten aan
ZEW.'s vertrek naar N. Amerika — doch
het geloof verblift zich in de meer of
min kortere dagen van scheiding. Is
het oogenblik van ons biddend naar wel!
voor hem en de zijnen aangebroken; —
wij zullen eenmaal, door geen ocean
gescheiden, leven; "want zalig zijn de
dooden die in den Heere sterven!"
De Heer zal hem steeds gadeslaan,
Opdat hij in geveer
Zijn zelf voor ramp bevaar,
Dr. Heer, 't zij hij in of uit moog gaan,
Of waar hij heen moog spoeden,
Zal eenwig hem behoeden!
JANUARI, 8 Sept. 1866. W. RAMAN.
De tegenwoordig zijnde Predikanten
waren: DD. F. Heederus, W. Raman,
DD. Osti en de rustende predikant
Scheurkogel, beide van de Herv. Kerk.
Vrijdag morgen den 14den Sep-
tember om 10 uur is Dr. van
Raalte weer met zijne echtgenoot van
Rotterdam vertrokken om naar Amerika
terug te keeren. Wij hebben ons ver-
heugd over het bezoek dat ZEW. aan
het oude Vaderland gebracht heeft, zijn
verblijf en prediking alhier was voor ve-
len gezegend. Do Heere geleide hem
voorspoedig en veilig tot de zijnen!
ONZE COLLEGE.
Het nieuwe Academiejaar is begon-
nen, zooals het nooit te voren begon:
1. Onze College is nu geincorporeerd.
Wij zijn volgens de wet van den Staat
als een College erkend, zoodat in dezen
het gewenschte doel bereikt is.
2. Er is nu een voldoende aantal Pro-
fessoren en Onderwijzers, zoodat alle
vakken geregeld kunnen worden onder-
wezen.
3. Het aantal nieuwe studenten is
groter dan het ooit te voren was. Zes-
tien zijn er tot heden toe ingeschreven.
4. Wij hebben dit jaar ook voor de
eerste maal een theologische klas, die
volgens de bepaling der Algemeene Syn-
ode, Godgeleerd onderwijzen ontvangt.
5. In overeenstemming met veler ver-
langen is er ook een klasse gevormd van
meisjes, die hooger onderwijs ontvan-
gen, gelijk wij enige weken geleden in
de Hope ontwikkeld hebben.
6. Sindsdien staat ook op vrij goeden
voet. Verleden jaar was er vrij wnt te
kort. Nu is er een weinig voorhanden,
om het nieuwe jaar mee in te gaan.
Dit alles doet ons goedmoedig voort-
gaan. Doch vergeten wij nu niet, 'dat
er dringende behoefte is aan het gebied
van alle belangstellenden. De zegen
van boven, — die maakt alles goed, en
men weet, dat die alleen op het gebied
verkregen wordt. Bidden wij God dan
om wijsheid voor leeraars en kweekelin-
gen en om al wat verder noodig is, bo-
venal om godzaligheid! Bidden wij om
dien zegen, waardoor alleen onze pogin-
gen wel slagen kunnen! Wij hebben
ons verleden jaar mogen verblijden in
hetgeen de Heere deed. Hij heeft nog
de Geestes overig. En onze God ontfer-
mte zich op 't gebed.
Voorts, dat allen, die belang in ho-
gere kweeking stellen, haar ook onder-
steunen. Wij zeiden boven, dat het
klassikaal opvoedings-fonds op vrij goede
voet staat. Doch men houde wel
onder de aandacht, dat zullen wij daar
blijven, dit alleen geschieden kan door
de voortdurende hulp der gemeente. Er
zijn een aantal studenten, die door de
Klassis worden ondersteund. Van de
zestien nieuwe, die wij nu hebben ont-

deelen! En het is, om de zoodanigen lig-
voort te helpen, dat dit klassikale fonds
bestaat. Geve de Heere voortz. zijnen Pa-
omissbaren zegen!
DE SYNODALE VERGADERING VAN
HET BELGISCH EVANGELISCH
GENOOTSCHAP.
De Belgische Christelijke Zending-
kerk is van Maandag, 20 Augustus, tot
en met Vrijdag, 24 Augustus, weder in
Synode vergaderd geweest. — Wij kun-
nen heden slechts een enkel oog-
blik aan het verslag dezer bijeenkomst
toewijden.
De vergadering, zamengesteld uit predi-
kanten en afgevaardigden der gemeen-
ten, benevens de leden van het Comité
van beheer, bestond uit bijna 40 perso-
nen. En wel mogten wij ons verheugen
in de bijzondere bewaring Gods
daar, bij het woeden der cholera in dit
land, niemand der leeraars of der leden
van het Comité van beheer aan die
vreeselijke ziekte bezweken was, en
geen hunner verhindert werd de zamen-
komst bij te wonen.
Duister is de gezigtbinder welke ons
omgeeft, was de aanmerking van den
predikant Anet te Brussel, bij den aan-
vang der eerste bijeenkomst. De Euro-
pese wereld, zeide hij, is gelijk aan
een kranke, die gered staat den geest
te geven. Dit is eene ontzettende toe-
komst voor haar, doch de kerk van
Christus heeft daarbij eene gewigtige
taak te vervullen. Zij moet alom het
Evangelie verkondigen en het rijk haars
Heeren uitbreiden. Daartoe heeft God
haar alle deuren geopend. Waarom
geschiedt dit dan niet, niet gelijk het
meest geschieden? Het ontbreekt de
kerk niet aan menschen, die bekwaam
en bereid zijn het werk Gods te onder-
nemen, noch aan het geld om de evan-
geliedienaars te onderhouden. Neen,
maar haar ontbreekt zelfverloochening,
bij de groote behoeften des tijds. Want
de dienaren van Christus hebben wel
last en opgewektheid om den arbeid te
verrichten, maar niet genoeg ernstige,
innige, volhardende en vernieuwende
al hunne krachten en vermogens aan de
zaak des Heeren. En ofschoon de kerk
rijk genoeg is, en men niet ontken-
kan dat zij mildadig is, zoo moest elch-
ter hare mildadigheid overvloedig
zijn. Dit is ook het geval in onze Zen-
dingskerk. Zij geeft wel tot ondersteu-
ning van de godsdienst, maar niet ge-
noeg. Zij vergeet dat de kunst om te
geven eene gymnastieke oefening is,
want hoemeer men geeft hoemeer men
geven kan. Zoo onze kerk niet mild-
lijk bijdragt voor de dienst van Chri-
stus, zullen wij met onzen arbeid nu
kunnen voortgaan. Want wij moete
niet voortdurend op vreemde hulp re-
kenen.
De spreker durfde veronderstellen de
ons Genootschap jaarlijks in eigen bo-
zen 50,000 frs. meer zou kunnen colle-
teren dan het nu doet. Zou de bro-
des Heeren, sprak hij, vergeten wat
haren Brudegom verschaftigd is?
(Vervolg hierna.) Evangeliecode.
EENE GEDENKWAARDIGE MAAN
VOOR EUROPA.
Peter Bayne, de Londensche cor-
pondent van de *Witchman and Refor-*
ter, geeft het volgende aangaande
veranderingen, waar men, gedurende
maand Julij, in Europa getuige van
weest is:
Julij van het jaar 1866 zal eene eer-
plaats onder de merkwaardige maand
der wereldgeschiedenis innemen.
De begin met den veldslag van Sedan
zij eindigde met het leggen der Atlan-
sche Telegraaf; en het Europa, wa-
de zon haren eersten morgen over
kwam was een zeer verschillend Euro-
van dat, waar de zon van haren laatst
avond over onderging.

